

ANKARA SANAYİ ODASI

BURKİNA FASO ÜLKE NOTU

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

9 Mart 2020

İÇİNDEKİLER

1-Ülke Künyesi

2- Burkina Faso'nun Dış Ticareti

Tablo 1- Burkina Faso'nun Dış Ticareti

Tablo 2- Burkina Faso'nun İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3- Burkina Faso'nun İthalatında Başlıca Ürünler

Tablo 4- Burkina Faso'nun İhracatında Başlıca Ülkeler

Tablo 5- Burkina Faso'nun İthalatında Başlıca Ülkeler

Burkina Faso'nun Dış Ticaret Politikaları ve Vergileri

3-Türkiye ile Burkina Faso Arasındaki Ticari İlişkiler

Tablo 1 - Türkiye- Burkina Faso Dış Ticaret Değerleri

Tablo 2 - Türkiye'nin Burkina Faso'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Tablo 3 - Türkiye'nin Burkina Faso'ya İthalatında Başlıca Ürünler

4-Doğrudan Yabancı Yatırımlar

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Burkina Faso
Devlet Başkanı	Roch Marc Christian Kaboré
Başkenti	Vagadugu
Konuşulan Diller	Fransızca
Yönetim Biçimi	Tek Meclisli Bağımsız Cumhuriyet
Yüzölçümü	274.122 km ²
Nüfus	19.460.000 (2018 – IMF Tahmini)
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla - GSYİH	14.180 Milyon ABD Doları (2018-IMF Tahmini)
Kişi Başına Düşen GSYİH	728 ABD Doları (2018-IMF Tahmini)
GSYİH Büyüme Oranı (Yıllık)	% 6 (2018-IMF Tahmini)
Para birimi	Batı Afrika CFA Frangı
Zaman dilimi	GMT+0
Coğrafi Konum	More ve Dioula dillerinde “dürüst insanların toprakları” olarak adlandırılan Burkina Faso, 274.122 km ² yüzölçümüne sahiptir. Tamamı kara ile çevrili olan ülkenin, doğusunda Nijer, kuzeybatısında Mali, güneyinde ise Fildişi Sahili, Gana, Togo ve Benin bulunmaktadır. Kıyısı olmayan Burkina Faso, Gine Körfezi kıyılarına 500 km’den fazla uzaklıktadır. Burkina Faso düz bir coğrafyaya ve tropik iklime sahiptir. 4-5 ay (Mayıs’tan Ekim’e kadar) yağışlı mevsim, diğer 7 ay ise (Kasım’dan Nisan’a kadar) kurak mevsim yaşanmaktadır. En yüksek sıcaklıklar ülkenin kuzeyinde Mart ve Nisan aylarında 40-45 derece dolaylarında yaşanmaktadır. Ortalama 10 ila 43 derece arasında hava sıcaklıkları görülmektedir. Ülkenin kuzeyinde step bitki örtüsü güneyinde ise orman bitki örtüsü hakimdir. Ülkede birçok akarsu, göl ve baraj vardır. Burkina Faso’nun batısında en uzun akarsularından biri olan Mouhoun akarsuyu bulunmaktadır. Komienga, Ziga, Bagré gibi birçok baraj büyük şehirleri beslemektedir.
Siyasi ve İdari Yapı	Burkina Faso, Fransa’dan bağımsızlığını 1960 yılında ilan etmiştir. Burkina Faso tek meclisli bağımsız cumhuriyetle yönetilmektedir. Meclis 111 milletvekilinden oluşmaktadır ve milletvekili seçimleri 5 yılda bir yapılmaktadır. Ülke 13 yönetim bölümüne ayrılmıştır. Kasım 2015 yılında yapılan seçimlerle Roch Marc Christian Kaboré Devlet Başkanı olarak seçilmiştir.
Nüfus ve İşgücü Yapısı	Nüfus artış hızı 2017 tahminlerine göre % 3 civarındadır. Toplam nüfus bazında kadın erkek sayısı birbirine yakındır. Nüfusun yarısından fazlasını 15-64 yaş grubu oluşturmaktadır. Ortalama ömür beklentisi erkeklerde 52 yıl, kadınlarda ise 56 yıldır. Nüfusun % 26’sı şehirlerde yaşamaktadır. Yıllık şehirleşme oranı % 6,2 civarındadır. Toplam işgücü 6,6 milyon kişi dolaylarındadır. Burkina Faso’da eğitim düzeyi çok düşüktür. 15 yaş üzeri nüfusta okuma yazma oranı toplam % 21,8 olup; erkeklerde % 29,4, kadınlarda ise % 15,2 civarındadır.
Ekonomik Yapı	Burkina Faso, 2018 yılı verileri itibariyle kişi başına düşen gelir açısından dünyadaki en fakir ülkelerden biridir. Ekonomisinde tarım sektörü önemli bir yere sahiptir. Çok az sayıda doğal kaynağa sahip olmakla beraber sanayisi de oldukça zayıftır. GSYİH’sinin % 34’ünü oluşturan tarım sektörü, nüfusunun da % 80’den fazlasının ana geçim kaynağıdır. Ülke ekonomisinde pamuk ve altın üretimi ön plana çıkmaktadır.

2- Burkina Faso'nun Dış Ticareti

Burkina Faso'nun ihracatı özellikle son senelerde önemli bir artış göstermiştir. Ülkenin ihracatı büyük ölçüde altın ve pamuğa dayanmaktadır. Ülkede 2017 yılı toplam dış ticaret hacmi yaklaşık olarak 6,5 milyar Dolar civarında, dış ticaret açığı ise 914 milyon Dolar civarında gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yaklaşık % 11 oranında artarak 1 milyar Doların üzerine yükselmiştir.

Burkina Faso, 2018 yılında yaklaşık 3,3 milyar Dolar ihracat, 4,3 milyar Dolar gerçekleşmiştir.

Tablo 1- Burkina Faso'nun Dış Ticareti* (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2002	170.556	582.706	-412.150	753.262
2003	319.404	945.071	-625.667	1.264.475
2004	392.075	995.362	-603.287	1.387.437
2005	332.297	1.160.683	-828.386	1.492.980
2006	-	-	-	-
2007	452.663	1.559.794	-1.107.131	2.012.457
2008	470.114	1.870.147	-1.400.033	2.340.261
2009	795.542	1.870.281	-1.074.739	2.665.823
2010	1.288.134	2.048.216	-760.082	3.336.350
2011	2.312.412	2.406.396	-93.984	4.718.808
2012	2.143.141	3.271.507	-1.128.366	5.414.648
2013	2.650.538	4.365.431	-1.714.893	7.015.969
2014	2.641.144	3.579.272	-938.128	6.220.416
2015	2.177.497	2.979.785	-802.288	5.157.282
2016	2.521.079	3.348.574	-827.495	5.869.653
2017	2.810.177	3.724.242	-914.065	6.534.419
2018	3.285.825	4.300.626	-1.014.801	7.586.451

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Burkina Faso'nun ihracatında altın en önemli üründür. 2017 yılında yaklaşık 1,8 milyar Dolar olarak gerçekleşen altın ihracatı 2018 yılında % 19 oranında artarak 2,1 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Pamuk ihracatı ise 2017 yılında 333 milyon Dolar tutarında gerçekleşirken, 2018 yılında 327 milyon Dolarlık tutarla bir önceki yıldaki değeri korumuştur.

Ülkenin altın ve pamuktan sonra gelen en önemli ihraç ürünleri arasında kabuklu/kabuksuz kaju cevizi, işlenmemiş çinko, susam tohumu, sığır, sigaralar, manganez cevheri ve konsantreleri, guava armudu, mısır, bitkisel yağlar, kuru baklagiller gelmektedir.

Tablo 2 - Burkina Faso'nun İhracatında Başlıca Ürünler (Bin ABD Doları)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1.550.279	1.802.980	2.145.723
'5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	392.260	333.200	327.587
'0801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	115.315	152.704	217.086
'7901	İşlenmemiş çinko	90.094	166.360	187.700
'1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	151.615	128.296	170.051
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	10.649	13.748	27.053
'0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	14.244	15.103	23.851
'1515	Diğer bitkisel sabit yağlar ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	11.054	12.928	22.298
'0702	Domates (taze/soğutulmuş)	1.284	899	17.665
'3802	Aktif hale getirilmiş karbon (aktif kömür), tabi mineral maddeler ve hayvansal karalar	16.504	4	12.460
'2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç) arta kalan küspe ve katı atıklar	10.632	12.879	11.712
'7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar (dövülmüş, sıcak haddelenmiş, haddeleme işleminden sonra burulmuş olanlar dahil)	2.248	1.939	11.254
'8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	3.601	8.802	6.356
'8430	Toprak, maden, cevher kazıma, taşıma, ayırma, seçme makinaları, kazık varyoşları, kar küreyici ve püskürtücü, vb makine	6.258	8.291	6.310
'8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	7.885	5.066	6.282
'8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	5.662	5.718	4.523

'5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı ≥ 85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	3.674	4.719	4.457
'3602	Müstahzar patlayıcı maddeler (silah barutu hariç)	86	453	3.757
'8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	3.582	2.305	3.331
'3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	6.800	2.782	3.160
'7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	3.127	5.006	3.122
'8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	630	717	3.061
'8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	2.188	2.341	2.838
'8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	537	269	2.313
'8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	3	55	2.160
Genel Toplam		2.521.079	2.810.177	3.285.825

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Burkina Faso'nun toplam ithalatı 2018 yılı itibarıyla yaklaşık 4,3 milyar Dolar civarında bulunmaktadır. Ülkedeki üretimin kısıtlı olması nedeniyle, ithal edilen ürün yelpazesi oldukça geniştir. 2018 yılı itibarıyla ithalatta öne çıkan ürünler arasında, işlenmiş petrol ürünleri, ilaçlar, pirinç, çimento, binek otomobilleri, elektrik enerjisi, makine aksam ve parçaları ile inşaat malzemeleri yer almaktadır.

Tablo 3 – Burkina Faso’nun İthalatında Başlıca Ürünler (Bin ABD Doları)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	620.209	806.188	997.477
'3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	166.680	153.137	186.127
'1006	Pirinç	106.927	101.808	145.532
'2523	Çimento	107.136	143.937	126.114
'8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	65.529	80.789	102.328
'2716	Elektrik enerjisi	0	57.000	88.222
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	60.355	83.262	82.771
'8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	55.687	91.092	78.043
'2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	41.902	59.386	72.730
'7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	51.705	67.778	63.542
'8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	89.208	57.054	62.135
'3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	92.209	68.195	61.886
'8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	18.269	31.514	56.258
'3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	30.962	29.765	55.197
'8711	Motosikletler (mopedler dahil) ve bir yardımcı motoru bulunan tekerlekli taşıtlar (sepetli olsun olmasın); sepetler	57.904	69.017	52.756
'1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	30.509	38.762	48.742
'2403	Homonize edilmiş tütün ve tütün yerine geçen madde hülusalari ve esansları	46.820	54.527	47.786

'8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	39.762	48.905	47.129
'3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	40.668	4.567	46.220
'1001	Buğday ve mahlut	40.487	45.310	44.433
'7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	22.682	26.300	43.651
'7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	13.001	24.882	41.417
'2837	Siyanürler, oksisiyanürler ve kompleks siyanürler	33.766	43.617	39.758
'7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	39.982	41.583	39.201
'8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	36.934	56.128	38.652
Genel Toplam		3.348.574	3.724.242	4.300.626

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 4 – Burkina Faso’nun İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin ABD Doları)

Burkina Faso, ihracatının önemli bir kısmını İsviçre’ye altın ihracatı şeklinde gerçekleştirmektedir. Adı geçen ülkeye olan ihracatı 2018 yılında 1,7 milyar Doları aşmış bulunmaktadır. Hindistan, Singapur, Fildişi Sahilleri, Fransa, Gana ve Togo ihracat yapılan diğer önemli ülkelerdir. Burkina Faso 2018 yılında Türkiye’ye 8 milyon Dolar tutarında ihracat yapmıştır.

ÜLKELER	2015	2016	2017	2018
İsviçre	1.101.109	1.497.143	1.659.281	1.731.007
Hindistan	224.088	128.592	279.295	498.880
Singapur	218.380	229.240	254.471	259.496
Fildişi Sahilleri	81.018	108.542	188.200	208.136
Fransa	65.072	61.908	79.693	137.211
Gana	53.394	59.301	44.300	102.655
Togo	56.670	28.862	32.811	61.656
Vietnam	12.665	28.412	31.319	42.279
İngiltere	30.621	37.478	11.695	31.933
Hollanda	10.175	10.080	27.782	29.111
Danimarka	15.150	26.009	18.253	21.833
Nijer	33.708	14.351	19.532	17.879
Mali	44.261	21.712	29.936	17.699
Kanada	12.187	18.161	883	14.201

Çin	64.696	41.978	9.821	13.105
Almanya	6.837	10.699	8.902	12.984
Senegal	7.841	7.285	10.659	11.648
Belçika	1.878	3.637	7.415	11.022
Birleşik Arap Emirlikleri	11.659	1.908	1.702	10.312
Türkiye	4.488	1.163	11.738	8.079
ABD	1.711	2.148	3.353	7.849
Etiyopya	2.592	1.580	2.330	6.500
Gine	1.814	3.287	7.934	5.267
Japonya	16.227	15.887	27.554	3.993
Malezya	1.863	3.233	2.090	3.124
Moritanya	2.145	3.512	2.109	2.831
Fas	434	910	1.008	2.443
Benin	6.362	1.687	1.102	2.413
İtalya	759	2.256	1.261	1.187
Brezilya	19	0	258	1.156
Genel Toplam	2.219.083	2.521.079	2.810.177	3.285.825

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Tablo 5 – Burkina Faso’nun İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin ABD Doları)

Burkina Faso’nun ithalatı yeni yatırımlar ve artan iç taleple birlikte 2015 yılından bu yana düzenli bir artış göstermiştir. 2017 yılında 3,7 milyar Dolar olan ithalat, 2018 yılında % 15,5 oranında bir artışla 4,3 milyar Dolara yükselmiştir. Ülkenin ithalatında önde gelen ülkeler, Çin, Fildişi Sahilleri, Fransa, ABD, Rusya, Hindistan ve Gana’dır. Burkina Faso, Türkiye’den 2018 yılı itibarıyla 53,8 milyon dolar ithalat yapmakta ve Türkiye, ithalatında 19. sırada yer almaktadır.

ÜLKELER	2015	2016	2017	2018
Çin	374.091	483.277	520.193	544.192
Fildişi Sahilleri	256.954	287.600	403.724	495.933
Fransa	272.072	269.249	318.431	309.293
ABD	203.980	269.305	257.611	246.738
Rusya	62.196	76.241	85.096	235.130
Hindistan	104.655	173.277	167.786	235.044
Gana	114.576	161.399	177.308	198.492
Güney Kore	56.151	45.691	55.444	186.825
Almanya	86.306	100.150	138.982	144.679
Hollanda	239.932	149.886	265.300	136.606
Togo	95.782	116.467	122.210	129.886
Japonya	78.937	82.517	116.835	117.041
İspanya	115.359	68.991	78.113	84.247
Güney Afrika	79.250	58.274	67.698	77.086
Belçika	92.617	59.285	72.759	72.828

Tayland	62.458	72.258	55.794	71.712
Fas	55.796	45.872	38.948	68.868
İtalya	67.587	56.077	56.965	67.372
Türkiye	21.966	55.546	60.812	53.773
İngiltere	52.720	41.873	38.980	53.079
Avustralya	16.881	34.407	50.998	52.568
Norveç	3.934	1.680	6.949	49.580
Mali	42.578	70.223	58.419	38.416
Birleşik Arap Emirlikleri	9.985	11.478	7.840	32.826
İsveç	31.634	35.599	33.848	32.174
Senegal	29.268	40.956	35.614	31.251
Tunus	9.658	13.009	14.577	29.970
Kanada	24.172	29.696	27.981	27.969
Brezilya	42.696	17.116	19.755	26.043
Finlandiya	13.000	16.077	22.482	23.800
Myanmar	4.025	0	13.898	23.194
Danimarka	10.745	13.857	9.695	21.943
Ukrayna	13.061	8.133	18.021	21.773
Mısır	10.478	12.031	17.040	21.250
Endonezya	11.737	10.593	16.801	20.549
İsviçre	5.998	5.064	45.215	19.165
Portekiz	9.597	8.006	10.190	18.414
Malezya	23.347	21.502	11.418	17.388
Nijer	18.839	30.479	27.485	16.526
Guatemala	17.553	19.374	7.646	15.717
Genel Toplam	3.078.168	3.348.574	3.724.242	4.300.626

Kaynak: ITC Trademap (www.trademap.org)

Burkina Faso'nun Dış Ticaret Politikaları ve Vergileri

Dış Ticaret Politikası

Burkina Faso ve Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği'nin (WAEMU) ve CFA Bölgesi'nin diğer üyeleri gümrük vergileri konusunda bir anlaşmaya varmış ve ortak gümrük tarifeleri (CET) tesis edilmiştir.

İthalat Rejimi

İthalat için pirinç ve piller de dahil olmak üzere bazı ürünlerde belirli bir ücret karşılığında uygunluk belgesi şartı aranmaktadır. Ücret ithalatın miktarına göre değişmektedir.

Burkina Faso'da Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın iznini gerektiren mallar haricinde ithalat ve ihracat mallarının girişi serbesttir. İzin(Yetki) süresi ithalat için 6 ay, ihracat için 3 aydır ve bu süreler uzatılabilir.

İlaçlar, silahlar, mühimmat, üniformalar ve toksik gibi ürünlerin ithalatı için özel izin gerekmektedir. Fildişlerinin ihracatı kesinlikle yasaktır. 1.500.000 CFA tutarından fazla ithalatlarda uluslararası denetim ve kontrol hizmeti olan SGS (Societe Generale de Surveillance) tarafından sevkiyat öncesi kontrol belgesi şartı aranmaktadır.

Geçici Giriş

Burkina Faso'da işlenmesi veya imalatı için ithal ham madde veya hazır ürün montajı için ülkeye geçici girişi izni verilmektedir. Ayrıca sergiler, denemeler vb. durumlar için, ayrıca re-export amaçlı boş ambalaj malzemeleri, araştırma malzemeleri ve bütün kamu faydası gözetilen makinaların ülkeye girişi için olağanüstü geçiş izni uygulanmaktadır.

İthal Yasak Olan Mallar

Burkina Faso'da birçok ithalat ve ihracata ilişkin kısıtlamalar, aerodinamik vergilendirme ve diğer yönetsel prosedürler kaldırılmıştır. Ancak insan sağlığı ve güvenliği için tehlike oluşturan ilaçlarda, asbestlerde ve diğer ürünlerde ithalat yasağı söz konusudur.

Gümrük Tarifeleri

Burkina Faso diğer WAEMU ve CFA Bölgesi ülkeleri ile birlikte ortak gümrük tarifleri (CET) uygulamaktadır. Bir diğer deyişle CET, WAEMU üyesi ülkelere ithal edilecek ürünlere uygulanan standart bir tarife sistemidir.

CET kapsamında uygulanan vergi ve tarifeler içinde gümrük vergisi (ürüne göre %0 ile %20 arasındadır), birlik payı (%1), istatistik vergisi (%1), ithalat dolaşım vergisi (%10) ve koruma vergisi (%10-20) yer almaktadır. Ülkede uygulanan KDV oran %18'dir.

CET kapsamındaki gümrük tarifeleri mal grubu bazlı dörtlü bir sınıflamaya dayalıdır:

1- %0 gümrük vergisi: İlaçlar ve kitaplar

2- %5 gümrük vergisi: Zaruri mallar, temel hammaddeler, sermaye malları ve bazı özel girdiler (yerli sanayi tarafından kullanılan mamuller ve yarı mamuller)

3- %10 gümrük vergisi: Girdiler ve ara mallar

4- %20 gümrük vergisi: Nihai tüketim malları, WAEMU Bölgesi dışından ithal edilen ürünler

3- Türkiye ile Burkina Faso Arasındaki Ticari İlişkiler

Burkina Faso'ya yönelik ihracatımız 2014 ile 2017 yılları arasında fazla değişiklik göstermemiş olup, 2017 yılında 27,3 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise ihracatımız bir önceki seneye göre % 94 oranında bir artışla 52,8 milyon Dolara yükselmiştir.

Türkiye'nin Burkina Faso'dan ithalatı 2017 yılında 63,6 milyon Dolar gibi yüksek sayılabilecek bir değere ulaşmışken 2018 yılında bu değeri koruyamayarak % 87 oranında bir düşüşle 8,7 milyon Dolara gerilemiştir. Burkina Faso'dan gerçekleştirilen ithalatımızın yaklaşık % 95'ini oluşturan pamuk ithalatının, iki ülke ticaret hacminde büyük ölçüde belirleyici rol oynadığı gözlemlenmektedir.

Tablo 1 - Türkiye-Burkina Faso Dış Ticaret Değerleri (Bin ABD Doları)

Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2000	1.111	2.562	-1.451	3.674
2001	727	841	-114	1.567
2002	1.602	1.320	283	2.922
2003	3.095	1.121	1.974	4.217
2004	2.612	1.835	777	4.446
2005	3.917	250	3.667	4.167
2006	3.736	2.571	1.166	6.307
2007	5.047	6.573	-1.525	11.620
2008	7.143	3.746	3.398	10.889
2009	6.134	4.856	1.278	10.991
2010	10.298	44.872	-34.575	55.170
2011	14.583	146.997	-132.414	161.580
2012	12.816	222.725	-209.909	235.541
2013	20.484	36.947	-16.346	57.548
2014	25.705	22.435	3.270	48.140
2015	21.696	46.526	-24.830	68.222
2016	24.680	44.744	-20.064	69.424
2017	27.260	63.613	-36.353	90.873
2018	52.757	8.658	44.099	61.415
2018 (Ocak-Ağustos)	26.174	6.643	19.531	32.817
2019 (Ocak-Ağustos)	17.629	18.792	-1.163	36.421

Kaynak: TÜİK

Burkina Faso'ya yönelik ihracatımız 2017 yılında 27,3 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise ihracatımız bir önceki seneye göre % 94 oranında bir artışla 52,8 milyon Dolara

yükselmiştir. İhraç ettiğimiz belli başlı ürünler arasında çimento, römorklar, teller-kablolar, kauçuktan lastikler, iş makineleri, halılar ve makarna gibi ürünler yer almaktadır.

Tablo 2 - Türkiye'nin Burkina Faso'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Bin ABD Doları)

GTİP	ÜRÜN ADI	2016	2017	2018
	TOPLAM	24.681	27.261	53.028
'9999	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen	7	0	16.491
'2523	Çimento	5.831	1.183	4.467
'8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	1.716	1.722	2.999
'8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	2.196	2.291	2.771
'4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	80	1.449	2.126
'8430	Toprak, maden, cevher kazıma, taşıma, ayırma, seçme makinaları, kazık varyoşları, kar küreyici ve püskürtücü, vb makine	642	0	1.854
'8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	292	935	1.499
'2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	617	1.422	878
'1902	Makarnalar ve kuskus	1.662	1.164	858
'8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	279	284	840
'1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	801	721	833
'5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	360	1.279	746
'6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	694	233	732
'7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	0	714	697

'7311	Demir veya çelikten sıkıştırılmış veya sıvı hale getirilmiş gazlar için kaplar	7	0	623
'7217	Demir veya alaşımsız çelikten teller	0	0	607
'3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	299	640	487
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	185	498	485
'3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	26	205	467
'9306	Bomba, torpido, mayın, güdümlü mermiler vb harp mühimmatı vb aksam ve parçaları; fişekler, mermi ve diğer mühimmat	0	223	457
'2102	Mayalar ve cansız diğer tek hücreli mikroorganizmalar	240	169	443
'8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	67	231	419
'7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik $\geq$ 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	295	48	403
'2832	Sülfidler ve tiyosülfatlar	0	0	380
'8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	2	19	375

Kaynak: Trademap(www.trademap.org)

Burkina Faso'dan ithalatımızın büyük bir kısmını pamuk ve altın oluşturmaktadır. Bahse konu, ürünleri yağlı tohum ithalatı takip etmektedir.

Tablo 3 - Türkiye'nin Burkina Faso'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Bin ABD Doları)

GTİP	ÜRÜN ADI	2016	2017	2018
	TOPLAM	44.745	63.614	8.658
'5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	43.611	61.313	7.567
'1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	845	2.206	972
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	0	75
'0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	8	4	24
'1515	Diğer bitkisel sabit yağlar ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	16	10	11
'3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	0	22	7

Kaynak: Trademap(www.trademap.org)

4- Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Burkina Faso, Afrika'da ve Batı Afrika'da nispeten az doğrudan yabancı sermaye çeken ülkelerden biridir. Bugüne kadar ülkeye giren doğrudan yabancı sermaye stoku, 2018 yılı itibariyle 2,7 milyar Dolar tutarındadır. 2013 ile 2018 yılları arasında Burkina Faso'ya giren yabancı sermaye 2017 yılı hariç istikrarlı bir seyir izlemiştir. 2017 yılında yalnızca 3 milyon Dolarlık bir yabancı sermaye çekebilen Burkina Faso, 2018 yılında yüksek sayılabilecek bir değerde 480 milyon Dolar tutarında yabancı sermayeyi ülkeye getirmeyi başarmıştır.

Yatırımlarda Fransa, Hindistan, Kanada, Belçika ve ABD ve diğer batı ülkeleri ön sıralarda gelmektedir. Doğrudan yabancı yatırımların %70'ini Fransa'nın yatırımları oluşturmaktadır. Ülkede hükümet tarafından potansiyel olduğu belirtilen belli başlı yatırım alanları içinde pamuk işleme sanayi, telekomünikasyon, bilgi teknolojileri ve altın başta olmak üzere madencilik sanayi yer almaktadır.